

PÄÄMÄÄRÄ JA KEINOT

RR lokakuu 1969 nro 8

Viime vuosien yleismaailmalliset kokemukset ovat niin voimakkaasti vaikuttaneet ihmismieliin, että tuskin lienee ihmistä, jonka ajatukset eivät olisi askarrelleet valtiollisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä. Monet, monet ovat sitä pakostakin tehneet, kun järkyttävien tapahtumien kuolemanvarjo on langennut heidän omalle tielleen. Eikä ole ihme, että herkkätuntoiset ja helläsydämiset ihmiset ovat kadottaneet sielullisen tasa-painonsa nähdessään sitä uskomatonta raakuutta, johon ihmiskunta voi vaipua, kun se hylkää viisauden ja turvautuu väkivaltaan. Ei ole ihme, että teosofit, jotka Teosofiseen Seuraan astuessaan ovat tunnustaneet uskovansa „yleiseen veljeyteen, kat-somatta väriin, rotuun, kansallisuuteen, uskontunnustukseen tai sukupuoleen”, että he vakavammin kuin ennen kysyvät itseltään: „mitä veljeyden nimessä olisi tehtävä ihmiskunnan hyväksi?”

Sangen monelle teosofille tulee silloin vastaus tähän kysymykseen perin luonnollisena seuraavassa muodossa: „kaikki vaikeudet, arvoitukset ja yllätykset johtuvat siitä, että kansat sietävät kurjuutta ja köyhyyttä yhteiskunnallisissa oloissaan; jos ei olisi nälkä, ei olisi vallankumouksia; jos ei olisi yllälistä loistoa, ei olisi sotia; poistakaamme rikkaus ja köyhyys, niin rauha ja onni tulee itsestään”. Tämä vastaus tuntuu perin yksinkertaisen järkevältä ja tyydyttävältä, niin houkuttelevan lupaa-valta, että nuoret ihmiset ovat valmiit käyttämään mitä keinoja tahansa saadakseen aikaan tuon onnen tilan, – ja niin se ihanne, jonka pitäisi estää sotia ja vallankumouksia, kuitenkin taas saattaa johtaa juuri vallankumoukseen ja sotaan! Vaikka teosofit eivät tee tätä loogista virhettä, sillä he tietävät, että tarkoitus ei pyhitä keinoja, niin monet heistä ovat siksi innostuneita yhteiskunnan pikaisesta parantamisesta, että he miltei

epäilevin silmin katselevat niitä toisia teosofeja, joilla ei näytä olevan erityistä kiirettä, vaan jotka näyttävät verraten kylmäverisesti suhtautuvan koko yhteiskunnalliseen kysymykseen. Minusta persoonallisesti on esim. huomautettu, että ennen puhuin innostuneesti veljeydestä, jopa yhteiskunnallisestakin kysymyksestä, mutta että maailmansota ja Suomen punainen valankumous saivat mieleni muuttumaan; nyt olen evää vain „porvari”, joka valvoo oman luokkansa etuja ja kääntää köyhälistölle selkänsä.

Olen kyllä useita kertoja tässäkin aikauskirjassa selittänyt kantani veljeyskysymyksessä eikä minun minkäänlaisista persoonallisista syistä tarvitse siihen kysymykseen kajota. Mutta koska se on laajakantoinen, teoreettinen yhtä paljon kuin käytännöllinen kysymys, saattavat toisen ihmisen persoonallisetkin havainnot ja kokemukset olla toiselle avuksi, ja sentähden on mielestäni paikallaan, että Tietäjässäkin taas lausun pari ajatusta veljeydestä ja Teosofisen Seuran suhteesta siihen.

On epäilemättä ihmisiä, joiden mielikuvituksessa veljeys merkitsee jotakuinkin samaa kuin oikeus vaatia ja ottaa toisilta, mitä itseltä puuttuu. Tarvitseeko minun edes mainita, etten sellaista luuloteltua oikeutta kunnioita veljeyden nimellä? Päinvastoin pyytäisin jokaista ihmistä, joka veljeyden sanaa käyttää huulillaan ja veljeyden käsitettä ajattelee sydämessään, tarkasti tutkimaan itseään, piilekö mahdollisesti hänen tunneruumiinsa pieninkään taipumus tuohon vaatimiskannan hyväksymiseen: jos niin on, silloin hän vielä viihtyy väärällä puolella sitä suurta kuilua, joka erottaa inhimillisen itsekkyyden todellisesta veljeydestä. Sillä veljeys alkaa silloin, kun ihminen lakkaa vaatimasta ja ryhtyy ajattelemaan antamista. Tämä on niin päivän selvä asia, ettei se puhuenkaan parane. Ei ainakaan luulisi teosofien olevan tästä eri mieltä. Teoriassa tämä yleinen veljeyskäsite lienee kaikilla sama, mutta kysymyksessä onkin Teosofisen Seuran ja teosofien käytännöllinen suhtautuminen siihen, ja siitä nähtävästi ollaan eri mieltä.

Minusta kuitenkin tuntuu, ettei siitä asiasta – teosofien suhteesta veljeyteen käytännössä – pitäisi olla eri mieliä. Tuntuu, että se kysymys on perin yksinkertaisesti ratkaistu, kun jokainen teosofi ajattelee omaa kehitystään.

Minkä tähden hän näet tuli teosofiksi, minkä tähden Teosofisen Seuran jäseneksi? Senkö tähden, että Teosofinen Seura oli jonkinlainen sosialistis-mielinen liike, joka paremmin ja pontevammin ajoi aatteitaan kuin muut samansuuntaiset liikkeet, joilla oli veljeys ohjelmassaan? Tuskinpa!

Eikö jokainen meistä tullut teosofiksi aivan toisesta syystä? Emmehän toki olleet niin lapsellisia, että olisimme uskoneet maailmanparantamispatentin olevan jonkun ihmisryhmän hallussa! Vallan toisesta syystä tulimme teosofeiksi ja T. S:n jäseniksi. Mikä nimittäin oli se syy?

Se syy oli, että olimme totuudenetsijöitä. (Jos olemme tulleet teosofeiksi olematta totuuden etsijöitä, täytyy teosofian kasvattaa meistä totuudenetsijöitä, ennenkuin pääsemme henkisesti eteenpäin). Vaelsimme pimeydessä ja etsimme elämän totuutta. Ja silloin tuli teosofia ja valaisi meidän pimeytemme.

Niin oli ainakin minun laitani. Ei minulla ollut mitään valmiita ennakkokäsityksiä. En asettanut mitään vaatimuksia totuudelle. En kuiskannut sielussani, että totuuden piti olla sitä tai tätä. Pyysin vain henkeni koko voimalla, että saisin nähdä totuuden, ja valmistauduin ottamaan totuuden vastaan, oli se kuinka musertava tahansa. Sanoin itselleni: „Jos totuus on se, ettei mitään totuutta ole, olen tyytyväinen, kunhan t i e d ä n. Minussa ei ole rahtuakaan persoonallista elämänhalua, ja jos totuus on se, että kaikki on tyhjää ja turhaa, jää minulle sama lohdutus kuin tuhansille muille: vapaaehtoinen kuolema”.

Totuus tuli – mutta se ei ollut henkisesti musertava. Se ei kieltänyt järkeä. Se ei leikannut hienoimmilta ja herkimmiltä aavistuksilta siipiä. Päinvastoin se avasi näköaloja – aavistamattomia syvyydessä ja korkeudessa.

Se näytti myös, että ihmiset kaikki olivat veljiä, että täydellinen ihminen, Mestari, osasi täydellisenä veljenä kaikkia rakastaa, ja että oikea ihmiselämä oli kaita tie, jonka varrella tämä veljeys, tämä henkinen ja luonnollinen tosiasia, askel askeleelta ymmärrettiin, omaksuttiin ja toteutettiin. Ei veljeys ollut mikään pään läksy, äkkiä opittavissa, yhtä pian unohdettavissa, vaan pitkälinen sydämen kokemus, joka kerran opittuna ei ikinä unohtunut. Eikä veljeys ollut tunteen asia, vaan tahdon.

Tämän näin samalla kuin totuus paljasti minulle kasvonsa.

Sillä veljeydellä ei ollut mitään tekemistä yhteiskunnallisten ja valtiollisten kysymysten kanssa. Oli ihminen köyhä tai rikas, ylhäinen tai alhainen, kuningas tai kerjäläinen, aina hänelle veljeyden tie oli avoinna. Sillä veljeyden tie oli sydämen salainen tie, josta ei uskontunnustus, ei rotu, ei väri, ei kansallisuus, ei sukupuoli, ei yhteiskunnallinen asema sulkenut ketään pois. Kaikki se sulki syliinsä, jotka sitä halusivat käydä.

Ja se oli Teosofisen Seuran tie. Siinä piili Teosofisen Seuran veljeys. „Liittykää riveihini”, huusi tämä Seura maailmalle, „liittykää riveihini kaikki, jotka haluatte kulkea veljeyden kaitaa tietä, sydämen salaista polkua! Mihin tahansa uskoon tai rotuun tai luokkaan kuulunettekaan, minä teitä kaikkia siunaan ja pidän lapsinani, kun vain uskotte sydämen oppiin ja tahdotte sitä elämässänne noudattaa”.

Kuinka kaunis ja ihmeellinen minusta oli Teosofisen Seuran tarkoitus? Se oli puhdas, pyhä ja henkevä. Mitkään maalliset tarkoituserät eivät sitä tahranneet. Sen tehtävä oli näyttää ihmisille tie totuuden luo.

Valtiolliset ja yhteiskunnalliset kysymykset olivat maallisia ja ulkopuolisia. Teosofia loi niihin valonsa, teosofia saattoi niitä ratkaistakin omalla tavallaan, mutta Teosofinen Seura ei niihin puuttunut. Kuinka hyvin minä ymmärränkään, mitä Madame Blavatsky kirjoitti „Teosofian Avaimessaan” niistä kysymyksistä! Niin juuri itsekin ajattelin,...

'Toimittajalta'; Tietäjä 1919, lokakuu